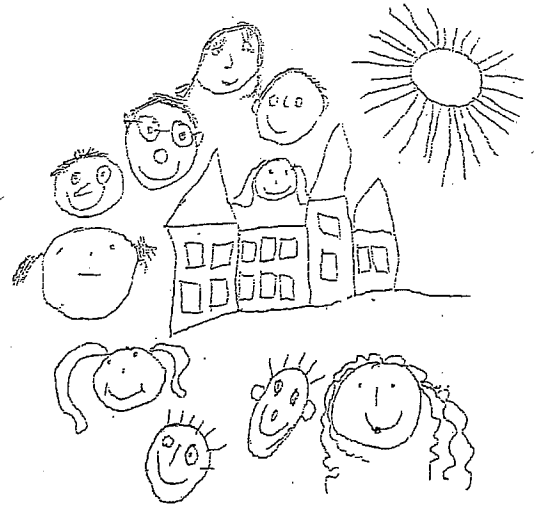

PASACIŅA

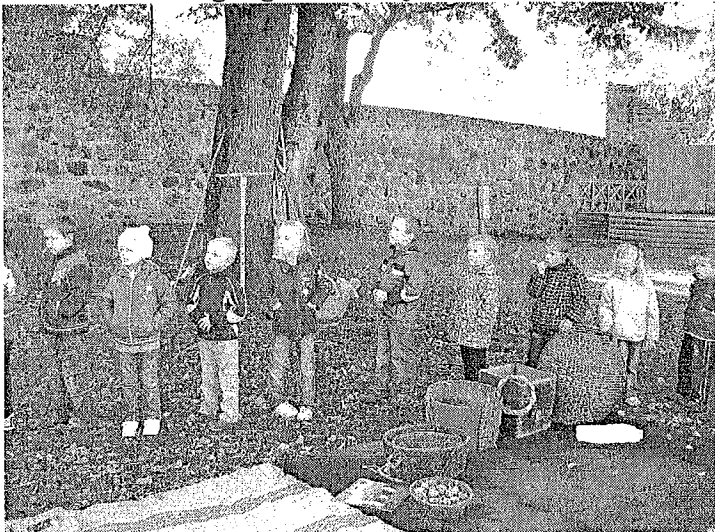
Nr. 81 2010.gada SEPTEMBRIS

CENA: DIVI PALDIES

„PASACIŅA” RUDENĪ

✓ Rudens ir klāt. Pirmsskolas izglītības iestādē „Pasaciņa” sācies jaunais darba cēliens. Mēs ikdienas darbā – rotaļās, rotaļnodarbībās - iepazīstam sevi un visu, kas ir ap mums. Mums rudens ir darba sākums, bet izsenis zemniekiem – ražas novākšanas laiks, kad klētīs sabirst graudi, pagrabos tiek nolikts dārzā izaudzētais un svinētas ražas novākšanas beigas – Apjumības.

Kā senāk zemnieki svinējuši Apjumības, to lielākie „Pasacēni” brauca lūkot uz Valmieras novadpētniecības muzeju 16.septembrī. Muzeja pedagoģes Ilgas Bērziņas un Valmieras 5.vidusskolas folkloras kopas “Sudmalīņas” bērnu un skolotājas Līgas Cimdiņas aicināti, dziedinājām Saulīti un izdejojām rudenī ejamās rotaļas. Mēs arī uzzinājām, kā labība senos laikos tika sēta no sētuves, plauta ar vienroci un kulta ar spriguliem, kā garšo tikko izkults labības grauds. Muzeja pagrabstāvā ikviens no mums varēja izmēģināt savus spēkus graudu malšanā, - beržot tos starp akmeņiem, grūžot graudus piestā vai griežot dzirnas. Visvairāk šo darbiņu vēlējās izmēģināt zēni, kaut gan, senajos laikos šo smago darbu darīja tieši meitas. Ilga Bērziņa atklāja miltu malšanas gudrības, piemēram, jo lēnāk griežas dzirnas, jo smalkāki milti iznāk. Viņa aicināja bērnus pamērcēt pirkstiņu samaltajos miltos un nosmērēt savu degungalu baltu, jo tā ir zīme, ka esat

Muzeja foto

„PASACIŅA” RUDENĪ

pabijuši dzirnavās.

Muzeja klases telpā apskatījām materiālus par to kā zemnieks darbus veica agrāk un kā novāc labību, kuļ, maļ un cep gardo maizi tagad. Tur nobaudījām dažādas maizes šķirnes ar piparmētru tēju.

 Anita

✓ 29.septembris ir Miķeļdiena, tāpēc visi „Pasacēni” sanāca uz rudens ražas svētkiem uz kuriem visus ielūdza dārzeni un ogu Karalis Ķirbis. Viņš ir liels, apaļš un varens Ķirbis, kas vasarā izaudzis tepat bērnu dārziņa rotaļu laukuma zālājā. Visu garo pavasari un vasaru viņu apčubināja dārzniece Silvija.

Karļa Ķirbja pavalstniekus – visus „Pasacēnus”, kuri bija tērpušies kā rudens veltes, palīdzēja uzņemt Rudens māte – mūzikas skolotāja Ieva. Viesu bija ļoti daudz: ķirbji, kartupeļi, tomāti, redīsi, zirnīši, dzērvenes, brūklenes, āboli, sēnītes, samtenes, kļavu lapas, kastaņi un ozolzīles.

Ražas svētki bija skanīgi - ar dziesmām, rotaļām un dančiem, un ļoti krāsaini - ar māmiņu sarūpētiem košiem tērpiem, un ļoti, ļoti jautri.

 Anita

Ineses foto

4.grupiņas bērni pie Karaļa Ķirbja dobes septembrī.

„PASACIŅA” RUDENĪ

✓ 23.septembrī agri no rīta - sešos un deviņās minūtēs, sākās rudens. Šajā pirmajā rudens dienā - siltajā un saulainajā, visa kuplā „Pasaciņas” saime devās pārgājienā „pār pļavām, gar tūrumiem pie gotiņām ciemos...” uz zemnieku saimniecību „Brieži”. Tur devāmies noskaidrot atbildi uz jautājumu: „Kur rodas piens?”

Mēs pa kukurūzas lauku – govīs pa pļavu

Ejam tuvāk, lai iepazītos...

Teliņi. Tikpat mazi un mīļi kā bērni

Inetas foto

„PASACIŅA” RUDENĪ

✓ Par to, ko mēs redzējām „Briežos”, ko dzirdējām un uzzinājām 4.grupas bērni stāsta tā:

Elvis: Pienu no gotiņām slauc. Ar mašīnām ved uz veikalu. Kā pakās piens tiek iekšā – nezinu.

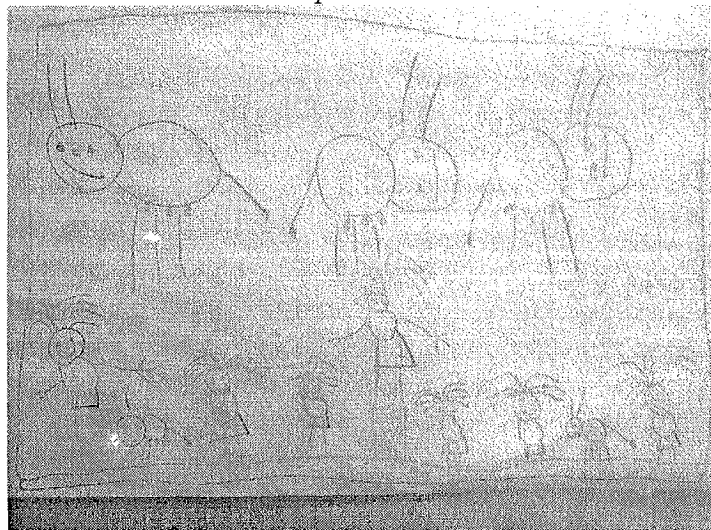
Elēna: Pienu pakās ielej. Bet, to dara kaut kur citur.

Ieva: Mums mājās ir gotiņa. Gotiņu slauc ar rokām.

Līva: Mamma gotiņu dzen mājās no ganiem. Opis slauc gotiņu. Apsēžas un slauc.

Alens: Mums deva pienu dzert. Es biju tuvu pie gotiņām.

Ganāmpulks un mēs

Nikolas zīmējums

„PASACIŅAS” PALDIES

☺ **LIELAIS PALDIES „Briežu” māju saimniekiem Jurim Cīrulim, Gunāram Cīrulim un Ievai Cīrulei** par Pasacēnu lielās saimes uzņemšanu, par stāstīto, par rādīto, par saldo un sātīgo cienastu.

☺ **LIELAIS PALDIES** visām ģimenēm par atsaucību un piedalīšanos lielajā pārgājienā!

☺ **6.grupas PALDIES:**

- **Kārļa tētim, Roja vecākiem** par garšīgajiem āboliem!
- **Dinijas un Samantas Kristiānas māmiņām** par krāsainiem dziju kamoliem!

☺ **3.grupiņas PALDIES Reda vecākiem un Undīnes māmiņai** par āboliem un plūmēm!

☺ **2.grupiņas PALDIES Kristiānas māmiņai** par rotaļu namiņu !

☺ **4.grupas bērnu un audzinātāju PALDIES Ralfa un Alena māmiņām** par aksesuāru veidošanu gatavojoties ražas svētkiem!

☺ **5.grupas audzinātāju PALDIES vecākiem** par izdomu tērpu veidošanā Karaļa Ķirbja svētkiem.

Domāsim un darīsim kopā!

Šoreiz par dzirdi un tās ietekmi uz runas un valodas attīstību bērniem.

Apkārtējo pasauli mēs visi uztveram ar maņu palīdzību. Viena no tām ir dzirde. To nevar apturēt ne uz mirkli, tā darbojas nepārtraukti, neatpūšas pat naktī, bet turpina uztvert apkārtējās skaņas un trokšņus.

Labā dzirde ir priekšnoteikums, lai cilvēks varētu apgūt valodu un spētu runāt. Jau **20.nedēļā** mammas puncī bērniņš sāk dzirdēt pirmās skaņas: sirdspukstus, mammas balsi.

Zīdainītis 4 - 6 nedēļu vecumā reaģē uz vecāku balsi, sarunām, papīra čaukstēšanu, meklē ar skatienu skaņas avotu. Šajā vecumā svarīgi darboties ar sadzirdēšanu: grabināt bērnam dažādi skanošus grabulīšus, plaukšķināt plaukstas, dziedāt melodijas. Labi, ja dzied gan tētis, gan mamma, tā bērniņš mācās atpazīt balsis. Skaņām vajadzētu būt ne visai skaļām, lai saudzētu dzirdi.

3 - 5 mēnešu vecumā bērns sāk dūdot, gugināt - runāt dažādu skaņu sakopojumus (nga, bu, ngu). Bērniņš jau smaida un smejas.

6 - 9 mēnešu vecumā bērns reaģē uz mūziku, kas skan radio, TV. Sākas aktīvais lalināšanas periods, kad bērna runā parādās vienādu zilbju virknītes (te-te, ma-ma, pa-pa, ba-ba), bet tie ir neapzināti vārdiņi, tikai zilbes. Bērns kļūst nemierīgs, ja parādās nepazīstami trokšņi, kurus viņš iepriekš nav dzirdējis, tāpēc svarīgi bērnu ar apkārtējiem trokšņiem iepazīstināt pakāpeniski.

Kad bērniņš sasniedzis **gada vecumu**, viņa runā parādās pirmie vārdi, kurus dažreiz saprot tikai mamma un tētis. Šis ir aktīvais staigātsākšanas periods. Tiklīdz bērns sāk staigāt, arī vārdu krājumā parādās milzumdaudz jaunu vārdu. Ja dzirde ir traucēta, tad pirmie vārdiņi parādīsies daudz vēlāk, tie būs izteikti tikai kā atsevišķas zilbes, lēni papildināsies vārdu krājums. Ja dzirdes traucējums ir spēcīgs, tad bērniņš var nemaz nerunāt.

Par dzirdes traucējumu var liecināt nepareiza skaņu izruna, pārāk skaļa runāšana, maz vārdu bērna vārdu krājumā, bērns ir pārāk aktīvs un kustīgs (vecākiem un skolotājiem liekas, ka nerātns), mīl darboties vienatnē, bērnam ir maz draugu.

Ja dzemdību nodaļā zīdainītim ir veikta dzirdes pārbaude, tad vecāki var būt mierīgi, ka viss ar bērna dzirdi ir kārtībā. Ja šāda pārbaude nav notikusi, tad dzirdi bērnam vēlams pārbaudīt, konsultējoties ar ģimenes ārstu.

Dzirdi bērniņam vajadzētu pārbaudīt arī tad, ja nākas slimot ar vidusauss iekaisumiem.

Taču ne tikai bioloģiskās dzirdes kvalitāte ir vienīgais

un absolūtais rādītājs pareizai un labai valodas un runas attīstībai. Ļoti svarīga ir fonemātiskā dzirde, kura saklausa skaņas vārdos, cilvēka runā. Fonemātiskā dzirde nodrošina to, ka bērns saklausa, kura skaņa pēc kuras ir vārdā un vārdu var uzrakstīt pareizi (māja nevis jāma). Izlasot burtiņus, spēj tos saliedēt vienā veselā vārdā, saprast izlasīto vārdu.

Kā var trenēt, vingrināt fonemātisko uztveri? Ikdienā noder pavisam vienkārši paņēmieni:

Pastaigas laikā aiciniet bērnu klausīties un pateikt, ko viņš dzird (rūcienu, gaiļa dziesmu, vējš šņāc).

Mājās jautājiet, kur skan radio (istabā, virtuvē).

Dziedot mainiet balss skanējumu (augstu – smalki, zemu – rupji), lai bērns arī tā pamēģina.

Dziediet kopā ar bērnu un ritmiski soļojiet vai plaukšķiniet, tā bērns saklausīs ritmu.

Spēlējiet „Klusos telefonus”: iečukstiet bērnam kādu vārdu vai īsu teikumu, lai viņš atkārto.

Paklaudziniet un lieciet bērnam noteikt, kas šo skaņu taista, kur skaņa rodas.

Lieliski derēs „Kuģu lādēšana”: izvēlēties kādu burtu un sakiet vārdus, kuri sākas ar šo burtu (metam bumbu viens otram, tas trenēs arī kustību koordināciju).

Lielajiem bērniem (5 – 6 gadi) derēs dažādas vārdu spēles: Vai vārdā skan L? Kur vārdā skan Z: sākumā, vidū vai beigās? Izdomā vārdu, kura vidū ir D! Cik vārdus es pateicu (Man gribas saldējumu.)? Pasaki 3 vārdus! Nosauc vārdu, kurā skan Ā!

Grāmatu lasīšana: bērnam jāsadzird un jāsaprot, ko lasa vecāki. Atcerieties vienmēr pajautāt vai pārrunāt, ko bērns dzirdējis un sapratis no lasītā.

Palīdzēsim bērniem klausīties, saklausīt, padarīt vēl interesantāku un bagātāku

 Logopēde Ilona Salna

Blogs: logopedia.lv/blog

Mājas lapa: logopedia.lv

E-pasts: salnai@mikronet.lv

Skype: [isv131313](https://www.skype.com/user/isv131313)

twitter: [speech_therapy](https://twitter.com/speech_therapy)

Paldies palīgiem – spēļu ražotājiem un izejmateriālu piegādātājiem logopēdijas nodarbībām!

- J.Endzelīna Kauguru pamatskolas amatu mācības skolotājam *Dainim Zemītim* un zēniem: *M.Loiko, M.Drevinskim, A.Stulpinskim, D.Dredžulim, K.Lužinskim, E.Seržānam, Ģ.Jakimcovam, S.Šustikam, K.Āboliņam!*
- *Albertam Novikam* par ritma instrumentiem un citām labām lietām!
- *Samantas Kristiānas Cielēnas ģimenei* par linsēklām!
- Čaklajiem korķīšu vācējiem!
- *Ērikai Alksnei* par skaistajiem zīmējumiem!

„PASACIŅAS” VALODIŅA

☺ Septembrī grupās notiek lielā iepazīšanās.
Dvīne Sanija /5.g./ paskaidro Agitai:
- Tu tāpat mūs neatšķirsi. Vari mūs saukt par māsām.

Kristiāna /5.g./ iebilst:

- Nē, lai viņa no rītiem paprasa kas mēs esam!

☺ Piecgadnieki cītīgi pēta labības graudus.
Agita skaidro:

- Tie ir mieži, tie – kvieši...

Sanija pārtrauc Agitu:

- Kādi kvieši?! Tie ir vistu graudi!

☺ No rīta grupā ieejot, Uldis sūkā tableti.

Agita jautā:

- Tev ir klepiņš?

Uldis:

- Nu nav man klepiņš. Man ir *krešķis!*

☺ 3.grupas bērni ģērbjas iešanai pārgājienā uz „Briežiem”, lai skatītu govju ganāmpulku. Jana sniedz Lindai džinsu bikses. Linda /3.g./:

- Šitās bikses – nē! Man līdzī ir melnās govju bikses!

„PASACIŅAS” darbiņi oktobrī

✓ *Palasi man grāmatiņu!* – grāmatas lasa, stāstus un pasakas grupiņās stāsta tēti, mammas, un vecmāmiņas, un... no 01.10.

✓ *Zobiņi kā krellītes* – zobu higiēnista lekcija bērniem par zobu kopšanu 05.10.

✓ *Kurš ātrāks par vēju?* – skrienam rudens krosu 07.10.

✓ *Smadzeņu darbība un mācīšanās* – Ilzes Šultes lekcija vecākiem 15.10. plkst 16.30

✓ *Lāču pasaka* – pēc I.Ziedoņa pasakas motīviem – roku leļļu teātra „BIMINI” izrāde 19.10. plkst.15.15

✓ *Iestādes padomes sēde* 21.10. plkst.16.30

✓ Turpinās akcija *Vācam ozolzīles!*

✓ Zīmējam Ziemassvētku kartiņas VNF

SVEICAM

*Neaizver acis, nenodzēs smaidu,
skauj mani ciešāk!
Virši zied.*

/Valdis Grēviņš/

DZIMŠANAS DIENĀ

<i>Ralfu Eduardu Pakalnu</i>	01.09.
<i>Dairu Melbārdi</i>	04.09.
<i>Nikolu Punku</i>	07.09.
<i>Grietu Laižāni</i>	08.09.
<i>Sandiju Ozoliņu</i>	10.09.
<i>Tomu Kārli Ginteru</i>	11.09.
<i>Elvi Semenjagu</i>	15.09.
<i>Tomu Zinkeviču</i>	16.09.
<i>Anitu Golubovsku</i>	16.09.
<i>Kristiānu Spalviņu</i>	23.09.
<i>Regnāru Putniņu</i>	26.09.
<i>Kristu Dmitrijevu</i>	29.09.
<i>Silviju Sermuli</i>	29.09.
<i>Viktoriju Paulu Šulci</i>	30.09.

<i>Hanu Kristianu Stepīnu</i>	03.10.
<i>Ketiju Kristiānu Cinci</i>	12.10.
<i>Justīni Pinkuli</i>	15.10.
<i>Larisu Akulovu</i>	23.10.
<i>Tatjanu Savurenkovu</i>	25.10.
<i>Ingu Džērvi-Tāludu</i>	29.10.

VĀRDA DIENĀ

<i>Ilutu</i>	01.09.	<i>Diniju</i>	16.10.
<i>Elīzu</i>	02.09.	<i>Karīnu</i>	17.10.
<i>Saniju</i>	14.09.	<i>Elīnu</i>	19.10.
<i>Sanitu</i>	14.09.	<i>Daini</i>	23.10.
<i>Marisu</i>	21.09.	<i>Beāti</i>	25.10.
<i>Elzu</i>	03.10.	<i>Amandu</i>	26.10.
<i>Daigu</i>	10.10.	<i>Elvi</i>	29.10.